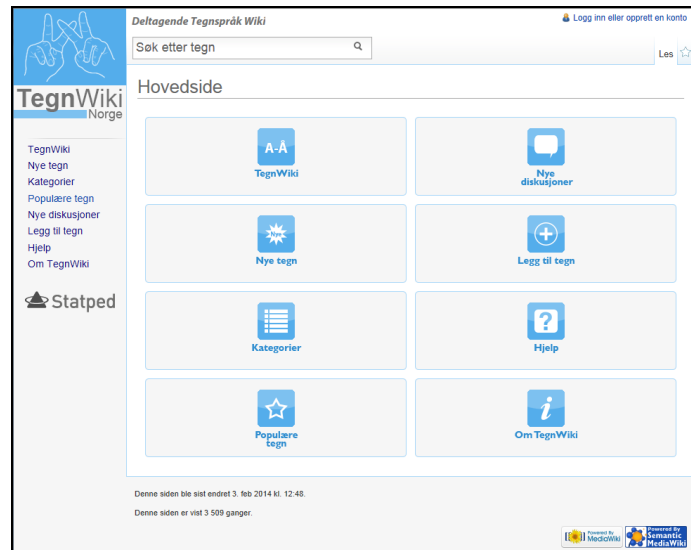

"TegnWiki"

Sluttrapport

Prosjektansvarlig: Olle Eriksen

Sluttrapport "TegnWiki" - Prosjektnummer 2011/3/0159 Rehabilitering
Statped 11.02.2014

Forord

Formålet med dette prosjektet var å utvikle en Wiki for norsk tegnspråk – www.tegnwiki.no.

Prosjektet er finansiert av Extrastiftelsen gjennom Norges Døveforbund. Det er Statped, avdeling for læringsressurser og teknologiutvikling¹ som har hatt ansvar for gjennomføringen, og flere ulike fagpersoner innenfor avdelingen har bidratt i prosjektet: Charlotte Agerup, Unni Helland, Nora Sletteng og Henning Andersen.

Vi har samarbeidet tett med Samskiptamiðstöð heyrnarlausra og heyrnarskertra på Island i forhold til teknisk utvikling (Helgi Már Erlingsson, David Bjarnason og Valgerður Stefánsdóttir).

Sonja Erlenkamp og Irene Greftegreff har også bidratt med innspill i prosjektet.

¹ Tidligere Utviklingsavdelingen ved Møller-Trøndelag kompetansesenter

Sammendrag

Statped har på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet ansvar for prosjektet Norsk tegnordbok. Det utvikles og vedlikeholdes en nettbasert tegnordbok som ligger fritt tilgjengelig på Internett på www.tegnordbok.no, og det er også laget en app til iPhone.

Brukere av tegnordboken har kunnet sende inn e-post med ønske om forslag tegn for ord og begreper som mangler. Ofte er det lærere som har døve elever, og som skal undervise i et emne neste dag som etterlyser tegn for ulike fagbegreper. I og med at mange døve elever i dag går på sin lokale skole, vil det lokalt være et svært begrenset tegnspråklig miljø og få eller ingen tegnspråkkyndige personer for læreren å rådføre seg med.

Målet med prosjektet TegnWiki var å opprette et åpent internettbasert system på samme måte som Wikipedia, men med mulighet til å legge inn videoklipp med tegnspråktegn. Det skulle være lav terskel for å legge inn tegn i wikien, og kvaliteten på videoklippene er (i motsetning til videoene i tegnordbok) av mindre betydning. De som har redaktørfunksjon kan legge inn nye tegn (video), og legge til skriftlige forklaringer. Alle brukere kan så legge til andre tegn for samme begrep eller kommentere tegnene som ligger i TegnWikien. Man kan kommentere både på tegnspråk (video) og skriftlig. Dette vil gi alle brukere av tegnspråk et demokratisk verktøy for å registrere og dokumentere norsk tegnspråk.

En slik TegnWiki vil også være et godt verktøy for oss som utvikler norsk tegnordbok. Tegnordboksprosjektet vil bruke TegnWiki som en mulighet for å få innspill fra brukerne, men vil sørge for kvalitetssikringen av innholdet og videoene før det eventuelt overføres til tegnordboken. Dette vil lette kommunikasjonen med brukerne og føre til at vi kan utvikle tegnordboken på en mer systematisk måte.

Norsk TegnWiki ble opprettet på adressen www.tegnwiki.no i 2012, og den har blitt videreutviklet og testet i 2013.

Tegnwikien er bygget opp med et enkelt og ryddig menysystem, og nettsiden fungerer også bra på portable enheter med små skjermer (adaptivt design). Man kan søke etter tegn, se en alfabetisk oversikt over tegn, se gjennom tegn i ulike kategorier, se de nyeste tegnene og de nyeste diskusjonene/kommentarene (de som er lagt til sist), se oversikt over de tegnene som er mest sett, og naturligvis legge til nye tegn eller kommentere tegn som allerede er lagt inn.

Vi ønsker primært å bruke TegnWiki som et redskap for å utvikle og supplere tegnordboken. Når vi får spørsmål fra for eksempel lærere som underviser døve om tegn for ulike begreper, legger vi forslag til tegn inn på TegnWiki – gjerne samme dag, slik at det er tilgjengelig for den som spør og for andre brukere.

Språkrådet oppretter i 2014 en tegntermgruppe som vil bli trukket inn i det videre arbeidet med TegnWiki og tegnordbok.

1) Bakgrunn for prosjektet/Målsetting

Norsk tegnspråk har de siste årene fått økt anerkjennelse, og regnes fra og med april 2009 som et av de offisielle språkene i Norge. Samtidig er språket ennå lite dokumentert og beskrevet, noe som man har forsøkt å bøte på gjennom blant annet et tegnordboksprosjekt. Statped² har på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet ansvar for prosjektet Norsk tegnordbok. Det utvikles og vedlikeholdes en nettbasert tegnordbok som ligger fritt tilgjengelig på Internett på www.tegnordbok.no.

Tegnordboken inneholder ca. 6.500 tegn, og den er meget populær (ca. 200 brukere daglig).

Brukergruppen er svært omfattende, den består av alle som bruker eller jobber med tegnspråk

- lærere, barnehagepersonell, institusjonsansatte, psykologer, tolker og andre fagpersoner
- (døves) foreldre, familie, venner, naboer og omsorgspersoner
- studenter og skoleelever
- døve og andre tegnspråkbrukere

På www.tegnordbok.no kan man "slå opp" tegn og se hvordan tegnet utføres på video. Dette er kjapt, enkelt og nyttig for mange.

Tegnordboken oppdateres jevnlig, delvis som resultat av konkrete ønsker fra brukere. Brukere kan sende inn e-post og etterspørre tegn de ikke finner i tegnordboken. Dette fungerer på et vis, men har vært tungvint å administrere og det har vært lang responstid. Ofte er det lærere som har døve elever som skal undervise i et emne neste dag som etterlyser tegn for ulike fagbegreper. I og med at mange døve elever i dag går på sin lokale skole vil det lokalt være et svært begrenset tegnspråklig miljø og få eller ingen tegnspråkkyndige personer for læreren å rådføre seg med. Mange henvender seg derfor til Statped, avdeling for læringsressurser og teknologiutvikling for å få råd og hjelp til tegn for fagbegreper. Å få tegn inn i tegnordboken er en omstendelig prosess, derfor svarer vi på forespørslene ved å sende tegn som videoklipp på e-post slik at de får tegnene i tide – før undervisningstimen.

Tegnspråkkyndige personer (for eksempel døve og tegnspråktolker) har ofte kommentarer til de tegnene som er registrert i tegnordboken. De har kanskje forslag til flere ulike varianter som burde vært registrert eller også forslag til "nye tegn" (spesielt gjelder dette "nye begrep" som for eksempel Facebook, iPhone, askefast osv).

Målet med prosjektet var å lage en TegnWiki som kunne løse disse problemene. Det skulle være et åpent internettbasert system på samme måte som Wikipedia, men med mulighet til å legge inn videoklipp med tegnspråk tegn. Videoklippene skulle kunne spilles inn direkte med webkamera eller ved at man overfører en videofil som man har tatt opp med mobiltelefon eller kamera. Det skulle være lav terskel for å legge inn tegn i wikien, og kvaliteten på videoklippene er (i motsetning til videoene i tegnordbok) av mindre betydning. De som har redaktørfunksjon kan legge inn nye tegn (video), og legge til skriftlige forklaringer. Alle brukere kan så legge til andre tegn for samme begrep

² Tidligere Møller-Trøndelag kompetansesenter

eller kommentere tegnene som ligger i TegnWikien. Man kan kommentere både på tegnspråk (video) og skriftlig. Dette vil gi alle brukere av tegnspråk et demokratisk verktøy for å registrere og dokumentere norsk tegnspråk.

En slik TegnWiki vil også være et godt verktøy for oss som utvikler norsk tegnordbok. Tegnordboksprosjektet vil bruke TegnWiki som en mulighet for å få innspill fra brukerne, men vil sørge for kvalitetssikringen av innholdet og videoene før det eventuelt overføres til tegnordboken. Dette vil lette kommunikasjonen med brukerne og føre til at vi kan utvikle tegnordboken på en mer systematisk måte.

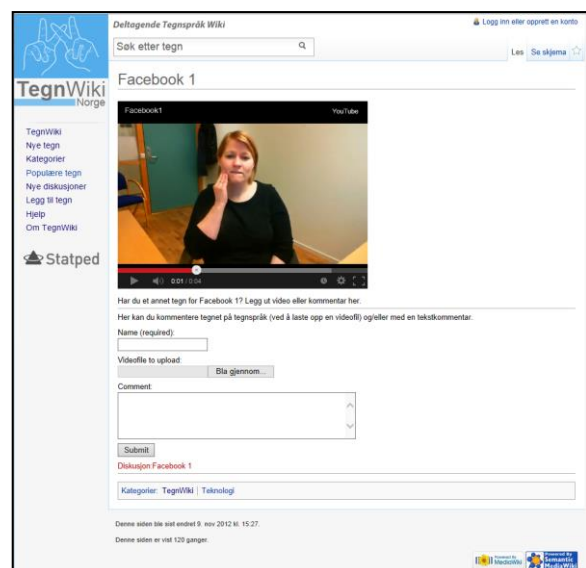
2) Prosjektgjennomføring/Metode

Statped, avdeling for læringsressurser og teknologiutvikling³ har hatt hovedansvar for gjennomføring av prosjektet, og det har vært en prosjektgruppe som har hatt ansvar for ulike deler av prosjektet (prosjektstyring, innhold, design, programmering og testing).

Vi har samarbeidet tett med Samskiptamiðstöð heyrnarlausra og heyrnarkertra på Island. De har laget SignWiki for Island (og også for noen afrikanske land), og vi har kunnet samarbeide med dem om utviklingen av den norske versjonen. Den norske versjonen er svært forskjellig fra den Islandske, men den bygger på det samme grunnlaget. Vi har hatt ett møte med dem på Island, og Helgi Már Erlingsson fra Island var hos oss i Norge og jobbet sammen med oss noen dager i 2012.

Teknisk bygger plattformen på MediaWiki, Semantic MediaWiki og YouTube. En utfordring for alle Wikier er faren for å bli hacket/spammet. Vi har derfor gjort det slik at for å legge inn nye tegn må man være bidragsyter (registrert og godkjent av oss). Det å kommentere tegn er åpent for alle, så her må vi utøve en redaktørfunksjon og sørge for å få slettet uvedkommende kommentarer.

Norsk TegnWiki ble opprettet på adressen www.tegnwiki.no i 2012, og den har blitt videreutviklet og testet i 2013.

I testfasen ble det lagt inn 165 tegn i 14 ulike kategorier. Når vi har fått spørsmål fra for eksempel lærere som underviser døve om tegnet for ulike begreper, har vi lagt forslag til tegn inn på TegnWiki – gjerne samme dag, slik at det ble tilgjengelig for den som har spurt, men også for andre brukere.

³ Tidligere Møller-Trøndelag kompetansesenter, Utviklingsavdelingen

Tegnwikien er bygget opp med et enkelt og ryddig menysystem, og nettsiden fungerer også bra på portable enheter med små skjermer (adaptivt design). Man kan søke etter tegn, se en alfabetisk oversikt over tegn, se gjennom tegn i ulike kategorier, se de nyeste tegnene og de nyeste diskusjonene/kommentarene (de som er lagt til sist), se oversikt over de tegnene som er mest sett, og naturligvis legge til nye tegn eller kommentere tegn som allerede er lagt inn. Videoklippene som brukes i TegnWiki ligger på YouTube, og på den måten blir det små kostnader med å drifte nettstedet.

The screenshot shows the homepage of TegnWiki, a Norwegian sign language wiki. The page has a clean, organized layout. At the top left is the TegnWiki logo, which consists of two hands forming a sign. To the right of the logo is the text "Deltagende Tegnspråk Wiki" and a user login link "Logg inn eller opprett en konto". Below the logo is a search bar with the placeholder text "Søk etter tegn" and a magnifying glass icon. To the right of the search bar is a "Les" button with a star icon. The main content area is titled "Hovedside" and contains eight large, light blue buttons arranged in a 4x2 grid. Each button has a white icon and text: "A-Å TegnWiki" (with an A-Å icon), "Nye diskusjoner" (with a speech bubble icon), "Nye tegn" (with a star icon), "Legg til tegn" (with a plus sign icon), "Kategorier" (with a list icon), "Hjelp" (with a question mark icon), "Populære tegn" (with a star icon), and "Om TegnWiki" (with an 'i' icon). On the left side of the page, there is a vertical navigation menu with links: "TegnWiki", "Nye tegn", "Kategorier", "Populære tegn", "Nye diskusjoner", "Legg til tegn", "Hjelp", and "Om TegnWiki". Below the menu is the Statped logo. At the bottom of the page, there is a footer with the text "Denne siden ble sist endret 3. feb 2014 kl. 12:48." and "Denne siden er vist 3 509 ganger." On the right side of the footer, there are two logos: "Powered By MediaWiki" and "Powered By Semantic MediaWiki".

TegnWiki-prosjektet ble presentert på konferansen LREC2012 (The eighth international conference on Language Resources and Evaluation) <http://www.lrec-conf.org/lrec2012/>

3) Resultater og resultatvurdering

Prosjektet vil bidra til en demokratisering rundt utviklingen av norsk tegnspråk. Flere døve tegnspråkbrukere vil kunne bidra aktivt i registrering, dokumentasjon og diskusjon av tegn. Lærere og andre som mangler tegn for ulike begrep kan kjapt få hjelp. Prosjektet vil føre til at flere døve tegnspråkbrukere kan få mulighet til å prege utviklingen av norsk tegnspråk. Dette er brukermedvirkning i praksis.

TegnWiki vil gi mulighet til å fange opp dialektale og sosiolektiske forskjeller i forhold til tegnbruk, noe som så langt har vært utenfor tegnordbokprosjektets rammer. Det å kunne registrere og dokumenterer språklig variasjon er meget viktig for alle språksamfunn, også for de tegnspråklige. En tegnwiki vil for første gang gi tilgang til den type data.

Prosjektet vil også være et viktig bidrag til at den generelle kompetansen på tegnspråk heves. Når foreldre, familie, venner, lærere, tolker og andre fagpersoner får høyere tegnspråkkompetanse vil dette klart bedre livssituasjonen for døve i Norge. Kommunikasjon med omverdenen er av avgjørende betydning for alle mennesker både i dagligliv, yrke og utdanning.

Det er et stort behov for utveksling av tegn og diskusjon om bruken av ulike tegn, noe Facebooksiden [Tegnutveksling og -diskusjon](#) er et godt eksempel på. Gruppen hadde like etter opprettelsen over 700 medlemmer, og stor aktivitet. Det kan ligge an til at TegnWiki kan bli et godt supplement til både Tegnordbok.no og til slike uformelle fora på sosiale medier.

4) Oppsummering/Konklusjon/Videre planer

Norsk tegnordbok har ca. 200 brukere daglig. TegnWiki er nå linket opp til disse sidene (www.tegnordbok.no), slik at alle brukere av tegnordboken lett vil finne TegnWiki.

Vi ønsker primært å bruke TegnWiki som et redskap for å utvikle og supplere tegnordboken. Når vi får spørsmål fra for eksempel lærere som underviser døve om tegn for ulike begreper, legger vi forslag til tegn inn på TegnWiki – gjerne samme dag, slik at det er tilgjengelig for den som spør og for andre brukere.

Vi skal også reklamere bredere for TegnWiki, og oppfordre tegnspråkkyndige til å kommentere på de forslagene til tegn som er lagt inn. Når (og hvis) tegnforslagene godkjennes, skal de spilles inn på nytt og legges inn i tegnordboken.

Språkrådet oppretter i 2014 en tegntermgruppe som vil bli trukket inn i det videre arbeidet med TegnWiki og tegnordbok.